

Nr 59.

Ankom till riksdagens kansli den 10 april 1916 kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förvärvande för statsverkets räkning av den vetenskapsakademien tillhöriga fastigheten nr 5 i kvarteret Grönlandet norra i Stockholm. (3:e avd.)

I en den 18 februari 1916 till riksdagen avlåten, till statsutskottets förberedande behandling överlämnad proposition (nr 108) har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att den vetenskapsakademien tillhöriga fastigheten nr 5 i kvarteret Grönlandet norra i Stockholm må för statsverkets räkning inköpas för en summa av 650,000 kronor samt att för gäldande av nämnda köpeskilling må tagas i anspråk medel av den under statskontorets förvaltning ställda fond å 811,480 kronor, som utgöres av deponerade köpeskillingsmedel för fastigheten nr 7 i kvarteret Näckström i Stockholm.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

Sedan vetenskapsakademien vid sammanträde den 14 april 1915 beslutat erbjuda Kungl. Maj:t och kronan att för 650,000 kronor köpa ifrågavarande fastighet, nr 5 i kvarteret Grönlandet norra, har akademien i skrivelse den 8 september 1915 förklarat, att nämnda anbud skulle gälla till den 1 april 1916, under förutsättning att staten vid eventuellt förvärvande av egendomen tillträdde densamma senast sistnämnda dag och då erlade köpesumman. Sedermera har akademien i en till statsrådet och chefen för finansdepartementet ställd skrivelse av den 31 mars 1916, vilken skrivelse därefter överlämnats till utskottet, förklarat, att akademien medgåve, att tiden för anbudets giltighet utsträcktes till den 1 juli 1916, under villkor att köpeskillingen betalades

senast nämnda dag, men att, intill dess betalning komme att ske, ränta därå efter 5 % erlades från och med den 1 maj 1916, samt att akademien i stället vore villig att för samma tid avstå från tomthyra för de delar av statens hus, som äro uppförda å akademiens tomt och redan, åtminstone delvis, blivit för statens räkning tagna i anspråk.

Kvarteret Grönlandet norra begränsas av Drottninggatan, Kammakargatan, Holländargatan och Vallingatan. Kungl. Maj:t och kronan äger den norra, åt Kammakargatan belägna delen av kvarteret, omfattande tomterna nr 1, 2, 3 och 4 med en sammanlagd areal av 2,586 kvadratmeter. Den södra delen av kvarteret, som utgör en enda tomt, nr 5, med en areal av 2,156,3 kvadratmeter, tillhör vetenskapsakademien.

Åbyggnaderna inom kvarteret i fråga tillhöra dels vetenskapsakademien dels ock staten. Akademiens byggnad ligger helt och hållet inom akademiens tomtområde, under det att de staten tillhöriga byggnaderna äro belägna delvis även på sistnämnda område.

I sitt yttrande till statsrådsprotokollet har departementschefen framhållit, att en mängd av statens institutioner i huvudstaden vore i behov av förbättrade lokaler samt att omfattande åtgärder vore av nöden för tillgodoseende av detta lokalbehov.

I fråga om lämpligheten av det föreslagna inköpet har departementschefen anført, att det av utredningen i ärendet framginge, att de nuvarande byggnaderna i berörda kvarter, ehuru behäftade med vissa brister, dock kunde anses vara av god beskaffenhet och över huvud taget i det skick, att de för rimliga kostnader kunde iståndsättas, varjämte de torde medgiva påbyggandet av en våning.

Departementschefen har vidare anført, bland annat, följande:

»Det torde vidare få anses vara utrönt, att byggnaderna efter nödig reparation och delvis erforderlig om- och påbyggnad skulle lämpa sig för inrymmande av statsinstitutioner; och, vad beträffar det ekonomiska resultatet av det föreslagna fastighetsköpet och hela kvarterets användande, efter reparation m. m., för berörda ändamål, lärur kunna med visshet antagas, särskilt med hänsyn till rådande höga byggnadskostnader, att uppförande av eljest behövlige nybyggnader i regel skulle ställa sig avsevärt dyrare.

Vad så angår den av vetenskapsakademien begärda köpeskillingen för dess fastighet, uppgår denna, såsom nämnts, till 650,000 kronor, motsvarande något mer än 300 kronor per kvadratmeter. Med hänsyn till

tomtens goda läge ur såväl affärs- som bostadssynpunkt finner jag i likhet med överintendentsämbetet detta pris skäligt. Till jämförelse må erinras, att vissa statens tomter i kvarteret Grönlandet södra år 1906 försålles för ett pris av omkring 290 kronor per kvadratmeter och att överintendentsämbetet i sitt föreliggande utlåtande värderat den statsverket tillhöriga hörntomten vid Drottninggatan och Kammakargatan till 250 kronor per kvadratmeter.»

I fråga därom, vilket eller vilka statens institutioner lämpligast kunde inrymmas i fastigheterna i kvarteret Grönlandet norra, sedan detta kvarter helt kommit i statens ägo, har departementschefen förklarat sig ej beredd att för närvarande uttala något bestämt omdöme, men att mycket syntes tala för att där bereddes lokaler för de tre med varandra sammanhörande institutionerna medicinalstyrelsen, statsmedicinska anstalten och tandläkarinstitutet. Innan beslut härom fattades, torde dock ytterligare utredning böra verkställas angående omfattningen av dessa institutioners lokalbehov. Först i samband med dylikt beslut borde frågan om anvisande av medel för möjliggörande av fastigheternas användande för deras nya ändamål upptagas till behandling.

Beträffande frågan om erhållande av de för bestridande av inköpet av ifrågavarande fastighet erforderliga medel hade departementschefen yttrat följande:

»Med bifall till en av Kungl. Maj:t gjord framställning medgav 1908 års riksdag, såsom framgår av riksdagens skrivelse i ämnet den 1 juni 1908, nr 204, att den statsverket tillhöriga fastigheten nr 7 i kvarteret Näckström i Stockholm, i vilken fastighet den äldre dramatiska teatern varit inrymd, finge på villkor, som Kungl. Maj:t skulle äga bestämma, försäljas samt den för fastigheten inflytande köpeskillingen avsättas till en särskild, under statskontorets förvaltning ställd fond, avsedd att framdeles i enlighet med Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut disponeras. Genom köpekontrakt den 4 januari 1909 försålles därefter nämnda fastighet. De medel, som genom försäljningen inflöto till statsverket, uppgingo till 811,480 kronor. Desamma äro fortfarande odisponerade och förvaltas såsom en särskild fond av statskontoret under titel »deponerade köpeskillingsmedel för fastigheten nr 7 i kvarteret Näckström i Stockholm».

I det statsrådsprotokoll, som var bifogat Kungl. Maj:ts nyssberörda framställning till riksdagen, antydde föredragande departementschefen, att ifrågavarande medel möjligen skulle komma att erfordras för förbättring av pensionsväsendet vid de kungl. teatrarna. Det behov, som

i detta avseende då förefanns, har emellertid sedermera på annat sätt — genom bidrag från penninglotterier — blivit tillgodosett. Vid sådant förhållande och då det synes vara lämpligt, att dessa köpeskillingsmedel användas för tillgodoseende av statsverkets behov av fastigheter, torde berörda fond till erforderlig del kunna disponeras för här ifrågasvarande ändamål.»

Ehuru den begärda köpeskillingen, 650,000 kronor, motsvarande 301 kronor 48 öre per kvadratmeter, synts utskottet väl hög, särskilt med hänsyn därtill att de nuvarande byggnaderna å tomten knappast torde lämpa sig för inrymmande av statsinstitutioner utan kostsamma reparations- och ombyggnadsarbeten, har dock utskottet, i betraktande dels av fastighetens centrala läge och fördelen av att hela det sammanhängande kvarteret genom inköpet kommer i statens hand, dels av säljarens karaktär av offentlig institution, ansett sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag.

*Utskottets
yttrande.*

I fråga om användningen av fastigheten och sättet för byggnadernas inredande anser utskottet det ej vara nödvändigt eller lämpligt att nu yttra sig i vidare mån än att utskottet vill framhålla, att därest statsverket skulle komma att behålla fastigheten i sin ägo — något som torde få anses sannolikt — riksgäldskontorets förskott för uppförande av nybyggnaden för naturhistoriska riksmuseet, vilket förskott, på sätt erinras i statsrådsprotokollet, var avsett att delvis ersättas med beräknad försäljningssumma för statens andel i kvarteret Grönlandet norra, 590,000 kronor, sålunda icke kan till nämnda del på angivet sätt täckas, utan måste härför annan utväg anlitas.

Emot Kungl. Maj:ts förslag att för gäldande av köpeskillingen för fastigheten finge tagas i anspråk medel av den under statskontorets förvaltning ställda fond å 811,480 kronor, som utgjordes av deponerade köpeskillingsmedel för fastigheten nr 7 i kvarteret Näckström i Stockholm, har utskottet icke haft något att erinra. Med anledning av den av vetenskapsakademien framställda begäran om ränta å köpeskillingen från och med den 1 maj 1916 vill utskottet uttala, att utskottet finner sig kunna antaga, att en uppgörelse kan komma till stånd utan att ränta å köpeskillingen behöver erläggas.

På grund av vad utskottet sålunda anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må medgiva,

a) att den vetenskapsakademien tillhöriga fastigheten
nr 5 i kvarteret Grönlandet norra i Stockholm må

för statsverkets räkning inköpas för en summa av 650,000 kronor samt

b) att för gäldande av nämnda köpeskillning må tagas i anspråk medel av den under statskontorets förvaltning ställda fond å 811,480 kronor, som utgöres av deponerade köpeskillingsmedel för fastigheten nr 7 i kvarteret Näckström i Stockholm.

Stockholm den 10 april 1916.

På statsutskottets vägnar:

CARL SWARTZ.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar C. J. G. Swartz, S. H. Kvarnzelius, O. Jonsson, H. F. Lamm, H. H. K. Ericson, G. M. H. Ekelund, C. G. Ekman, J. Nilsson, A. C. Lindblad, O. Bergqvist, A. Pers och J. L. Widell samt

från andra kammaren: herrar A. Ekman, H. Andersson i Skivarp, C. Persson i Stallerhult, J. B. Eriksson i Grängesberg, G. Odqvist, E. A. Nilson i Örebro, N. A. Nilsson i Kabbarp, J. Ström, A. Anderson i Råstock, A. R. Lundblad, K. O. Strid och J. A. Ingvarson.
